

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Величко Руменчев от катедра „Реторика“
на Философския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“
за заемане на академичната длъжност „доцент“

За конкурса за доцент по реторика документи са подадени от един кандидат – гл. ас. д-р Нели Стефанова от катедра „Реторика“ на Философския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“.

Кандидатката отговаря на всички законови изисквания за участие в конкурса, на които няма да се спирам самостоятелно.

Нели Стефанова е докторант на катедра „Реторика“. Прояви активност и съвестност при работата върху темата си. По време на докторантурата тя проведе и десетмесечна специализация в гр. Бари Италия, където беше забелязана от ръководството на Университета.

- октомври 2008 – юли 2009 г. – научно-изследователска дейност и обучение в Università degli studi di Bari “Aldo Moro”, Facoltà di Lingue e Letterature Straniere, научен координатор – проф. Паскуале Гуараниела.
- юли 2009 г. – обучение в Università degli studi di Roma “La Sapienza”, Facoltà di Statistica, Dipartimento di studi Geoeconomici, Linguistici, Statistici, Storici per l'analisi regionale, обучение по метод TaLТаС2 (автоматична лексикална и текстова обработка на съдържание на речев корпус), координатор проф. Серджо Боласко.
- септември – октомври 2009 г. – научно-изследователска дейност в: Istituto Luigi Sturzo (Рим, Италия), Fondazione Lelio e Lisli Basso (Рим, Италия), Biblioteca della Camera dei deputati (Рим, Италия), Biblioteca Nazionale centrale di Roma.

Беше ѝ дадена възможност за публикация в италиански специализирани издания. Контактите и с академичната общност на университета в гр. Бари продължават и досега.

През 2012 г. след спечелен конкурс е избрана за гл. ас. в катедра „Реторика“.

За периода от присъединяването ѝ към колектива на катедра „Реторика“ досега гл. ас. Нели Стефанова се утвърди като отличен преподавател и това е становище не само на преподавателите, но и на студентите. Ръководи семинарни занятия, както и редица лекционни курсове, както следва:

В бакалавърска степен: Комуникативни умения и работа в екип; Реторика и комуникативни умения; Комуникативни умения; Комуникативни умения: презентации

и дебати; Политическа реторика и водене на преговори; Невербална комуникация в реториката.

В **магистърска степен**: Политическа реторика; Невербална комуникация в реториката.

Работи отлично с магистрите към магистърската програма по реторика, като осъществява научно ръководство и рецензира магистърски тези.

През периода е взела участие в редица научни форуми:

Организатор и участник в Научен форум „Реториката в съвременното общество“, 27 – 28 септември 2017 г., СУ „Св. Климент Охридски“, Ректорат, зала 2.

Доклад на тема: „Реторика и тероризъм“.

Научна конференция „Съвременни проявления на реториката в медиите, онлайн медиите и изкуствата“, 18 – 19 юни 2016 г., СУ „Св. Климент Охридски“, Факултет по журналистика и масова комуникация, зала 15.

Доклад на тема: „Мърдърборд“ и тренингите по реторика“.

Научна конференция за докторанти и постдокторанти „Традиционни и съвременни методи за реторически изследвания“, 17 – 18 октомври 2015 г., СУ „Св. Климент Охридски“, зала 63.

Доклад на тема: „Нови форми за спечелване на електорален консенсус – реторика на „Движение пет звезди“ на Бепе Грило“.

Научна конференция „История на реториката“, 27 – 28 септември 2014 г., СУ „Св. Климент Охридски“, Гюлечица,

Доклад на тема: „Елитарни идеи в творчеството на древни класици на реториката“.

12th World Congress of Semiotics – Sofia, New Bulgarian University, 16 – 20 September 2014.

Научен форум „Критичните ситуации и масовата психика“ – кръгла маса, посветена на 85 години от рождението на проф. д.п.н. Георги Йолов, ИИНЧ, БАН, 15.05.2014, гр. София.

Доклад на тема: „Политически дебат – реторическа технология“.

Symposium on Cultural Diplomacy in Italy - "Italian Cultural Diplomacy & North-South Relations within the EU", June 12th – 14th, 2013, Rome.

Доклад: „Aspetti retorici della diplomazia culturale“.

Трета национална школа за докторанти и млади изследователи „Социалните науки за запазване и развитие на националната общност“, БАН, София, 12 – 13 май 2008 г.

Доклад на тема: „Реторическа аргументация – инструментариум на политическия дискурс и интеркултурната комуникация“.

Участие в изследователски проекти

Научен проект „Реториката в съвременното общество“, финансиран от ФНИ на СУ „Св. Климент Охридски“, Договор 80-10-144/21.IV.2017 г., член на научния колектив, организатор на научна конференция „Реториката в съвременното общество“, 27 – 28. IX. 2017 г., Ректорат, зала 2.

Членство в научни организации

Член на БАР (Българска асоциация по реторика)

Член и автор на Istituto di Studi Politici “S. Pio V”, Рим, Италия

Гл. ас. д-р Нели Стефанова може да се похвали със значителна научна продукция, в български и чужди издания, която излагам по-долу изчерпателно и с която участва и в конкурса за доцент по реторика:

Монографии

1. *Нели Стефанова, Политическа реторика. Съвременни тенденции*, УИ „Св. Климент Охридски, София, 2017.
/рецензент, проф. дфн Донка Александрова/
2. *Нели Стефанова, Политическата реторика на Италия от 90-те*, Сиела, София, 2012.
/под научната редакция на проф. дин Христина Мирчева/

Учебници и учебни пособия

1. *Нели Стефанова, Кратък терминологичен справочник по обща и политическа реторика*, УИ „Св. Климент Охридски, София, 2015.
/рецензенти: проф. дфн Донка Александрова, доц. д-р Даниел Смилов,
под научната редакция на проф. дфн Иванка Мавродиева/

Съставителство на сборници

1. **Реториката в съвременното общество** (*Донка Петрова, Нели Стефанова – съставителство и редакция*), УИ „Св. Климент Охридски“, София, 2018 – под печат.
2. **Теория и история на реториката** (*Нели Стефанова, Герасим Петрински – съставители*), УИ „Св. Климент Охридски“, София, 2014.

Статии и студии в научни издания

1. *Нели Стефанова*, **Реторика и тероризъм**, Във: „Реториката в съвременното общество“, УИ „Св. Климент Охридски“, София, 2018 (под печат).
2. *Нели Стефанова*, **„Българската“ метафора в италианския политически и медиен дискурс**, Във: Теоретичен сборник в чест на създателя на катедра „Реторика“ – професор Васил Иванов, УИ „Епископ Константин Преславски“, Шумен, 2016, стр. 329–350.
3. *Нели Стефанова, Яна Събева*, **„Мърдърборд“ и тренингите по реторика**, електронно научно списание „Реторика и комуникации“, брой 23, юли 2016, <<http://rhetoric.bg/>>.
4. *Нели Стефанова*, **Нови реторични форми за спечелване на електорален консенсус – реторика на „Движение 5 звезди“ на Бепе Грило**, електронно научно списание „Реторика и комуникации“, бр. 20, ноември 2015, <<http://rhetoric.bg/>>.
5. *Нели Стефанова*, **Политически дебат – реторическа технология**, сп. Психологични изследвания, ИИНЧ – БАН, Департамент Психология, № 2/2014, стр. 338–344.
6. *Нели Стефанова*, **Теория на аргументативната граматика на Винченцо Ло Кашо**, сб. Теория и история на реториката, УИ „Св. Климент Охридски“, София, 2014, стр. 304–322.
7. *Нели Стефанова*, **Между „Берлусконизма“ и стандартното политиканство. Политическата реторика на днешна Италия**, сб. Докторантски изследвания по социални и хуманитарни науки, Том 1, УИ „Св. Кл. Охридски“, 2010, стр. 214–235, Ref , IF/IR.
8. *Нели Стефанова*, **Феноменът „Берлускони“ – италианска приказка за модерната медийна реторика**, сп. Правен свят ЕАД, октомври 2009, стр. 112–115.

9. *Нели Стефанова-Нинова, Реторическата аргументация – инструментариум на политическия дискурс и интеркултурната комуникация*, сп. Психологични изследвания, Институт по психология на БАН, Кн. 2/2008, АИ „Проф. Марин Дринов”, 2008, стр. 161–170.

Статии в международни научни издания

1. *Neli Stefanova, Retorica e argomentazione dei segni non-verbali*, Cultura & Comunicazione, Anno V, № 05 – settembre 2014, Guerra Edizioni, Perugia, pp. 48-56, Ref, IF/IR.
2. *Stefanova Neli, L’uso metaforico di “bulgaro” nell’italiano politichese e mass-mediatico*, Cultura & Comunicazione, Italia, Anno IV, № 04, giugno 2013, Guerra Edizioni, Perugia, pp. 15–21, Ref, IF/IR.
3. *Stefanova Neli, L’uso metaforico di “bulgaro” nell’italiano politichese e mass-mediatico*, Rivista di Studi Politici, Anno XXV, gennaio–marzo 2013, APES, Roma, pp. 157–180, Ref, IF/IR.
4. *Neli G. Stefanova, I fondamenti logici del discorso persuasivo nella comunicazione politica*, Cultura & Comunicazione, Anno III, № 01, giugno 2011, Guerra Edizioni, Perugia, pp. 27–33, Ref, IF/IR.
5. *Neli G. Stefanova, Tra “berlusconismo” e politichese standard. Sulla retorica politica dell’Italia di oggi*, Annali della Facoltà di Lingue e Letterature straniere, Pubblicazioni dell’Università di Bari, Terza serie / 2009-2010/XX, Schena editore, Bari, 2010, pp. 177–187, Ref, IF/IR.

VII. Преводи и научни редакции

1. *Нели Стефанова (превод и научна редакция): Аугусто Понцио, Реторика и политическа образованост – власт, демокрация и право на нефункционалност*, Във: *Теоретичен сборник в чест на създателя на катедра „Реторика” професор Васил Иванов*, УИ „Епископ Константин Преславски”, Шумен, 2016, стр. 33–44.
2. *Нели Стефанова (превод и научна редакция): Аугусто Понцио, Реторика. Аргументация. Диалог*, Сборник „Теория и история на реториката”, УИ „Св. Климент Охридски”, София, 2014, стр. 30–44.

Познавам отлично цялото творчество на кандидата за доцент – Нели Стефанова. То е на високо равнище, но не е мястото в една подобна рецензия да се прави негов цялостен анализ. Ще посоча само, че публикациите ѝ са предимно в сферата на политическата реторика, към която проявява интерес още от времето на докторантурата. Те са проверени и подкрепени от авторитетни, наши и чужди редколегии. Ще се спра накратко на две от многобройните съчинения, приложени в горния списък:

Бих отделил две:

1. Монография **Политическа реторика. Съвременни тенденции**, УИ „Св. Климент Охридски, София, 2017.

Политическата реторика е едно от ядрата на античната реторика. Можем да я срещнем още в Аристотеловата „Реторика“. От тогава до ден-днешен не е преставала да буди изключителен интерес към себе си. Тя е средството, което според Горгий, може да накара някого „робски да служи“, да превръща в несъпротивляващи се роби всички, дори най-видни прослойки на обществото. Всъщност това е идеята за манипулацията, която минава през „софистическите опровержения“ и достига до днес бодра и актуална, сякаш не са минали хилядолетия. Античният гръцки демагог, дискредитирал се още тогава като народен водач, до ден-днешен води масите към самоубийство. Слава богу, те невинаги са готови за това и нерядко му го връщат, като на лъжливо овчарче. И за да не продължавам до безкрай в този дух, мога да кажа, че темата е избрана изключително сполучливо. Тя е древна, но и много актуална. В същото време тя е в пряка връзка с интересите на гл. ас. д-р Нели Стефанова. Голяма част от публикациите и самата ѝ дисертация са в областта на политическата реторика. Част от лекционните ѝ курсове са също в тази област. Тъкмо поради това и монографията ѝ е на много високо равнище. Това не е просто една от областите на интереси на кандидатката. Това е нейната основна област на интерес. Поне засега. Показва отлично познаване на литературата по въпроса – българска и чужда. Добър подход е посочването на литературата към всяка глава. Добре е поднесена взаимовръзката между политическа реторика и политическа комуникация, материята, която разглежда в началото на монографията си. Специално и достатъчно голямо място е отделено на политическата реторика и на нейните видове – парламентарно, дипломатическо, военно и новопоявилите се съвременни видове. Заслужено в трета глава е отделено специално внимание на политическия език. Няма политическа реторика и политическа комуникация без политически език, въпреки че са възможни и някои изцяло невербални политически послания – при политическата реклама, карикатура и др. Тази проблематика е изключително актуална днес, поради което приветствам разглеждането на видовете политически език и особено на езика на омразата и езика на популизма, въпреки че всички многобройни видове са намерили необходимата разработка. В заключение бих могъл да кажа, че тази монография е на високо теоретично равнище, написана е научно и в същото време с достъпен и увлекателен език. Намери изключително добър прием сред специалистите.

2. Кратък терминологичен справочник по обща и политическа реторика, УИ „Св. Климент Охридски, София, 2015.

В България до това издание имаше само един кратък „Речник по реторика“, който обаче беше ориентиран предимно в стилистичните аспекти на реториката, което не го прави лош, но е просто крайно непълен.

Предложеният от Нели Стефанова справочник обхваща цялата палитра на реториката, като все пак трябва да се има предвид и самото заглавие – става дума за кратък справочник. Макар че обемът от над 300 страници не го прави толкова кратък. В същото време „кратък“ не може да се разглежда като недостатък. Това вероятно е просто етап от работата ѝ. Има време и за голям справочник. Термините са представени коректно и може да се каже, че това е една немалка част от основните термини в реториката.

Подкрепям това издание, което представлява интерес за широка аудитория, което беше доказано и от читателското търсене.

В заключение, на база казано относно творчеството на авторката, както и на база цялостното ми впечатление от преподаването ѝ, убедено и напълно категорично препоръчвам на членовете на уважаемото научно жури да присъдят на гл. д-р Нели Стефанова научното звание „доцент“.

15.02.2018 г., София

Проф. д-р Величко Руменчев